

KS. STANISŁAW JÓZEF KOZA
Lublin-Rzeszów

„EKUMENIA JAKO WSPÓLNOTA KOŚCIOŁÓW”

Ósme Sympozjum Ekumeniczne
przedstawicielei Kościołów Szwajcarii i Polski
Mariastein k. Bazylei, 13-16 września 1994 roku

W pięknej szwajcarskiej miejscowości koło słynnej Bazylei odbyło się kolejne spotkanie ekumeniczne przedstawicielei Kościołów Szwajcarii i Polski¹ Było to już ósme z kolei sympozjum ekumeniczne, organizowane od 1979 r. przez Grupę Roboczą Chrześcijańskich Kościołów w Szwajcarii (Arbeitsgemeinschaft Christlichen Kirchen in der Schweiz) i Polską Radę Ekumeniczną oraz (począwszy od czwartego z kolei spotkania w 1985 r. w Bernie) Instytut Ekumeniczny KUL² Obrady przebiegały pod hasłem: „Ekumenia jako wspólnota Kościołów” („Ökumene als Gemeinschaft von Kirchen”).

I. ZASADNICZA PROBLEMATYKA REFERATÓW

Nad całością tego ekumenicznego spotkania czuwał, jak zwykle, reformowany duchowny dr Eduard Wildboz, który też dokonał rzeczowego wprowadzenia w zasadniczą problematykę sympozjalną.

W przedpołudniowej sesji pierwszego dnia sympozjum (wtorek, 13 września 1995 r.), która koncentrowała się wokół „Konfliktów zagrażających jedności” (*Konflikte bedrohen die Einigkeit*), wystąpiło trzech Polaków i dwóch Szwajcarów.

O aktualnych doświadczeniach ekumenicznych z punktu widzenia Kościołów zrzeszonych w Polskiej Radzie Ekumenicznej mówili ks. bp prof. Jeremiasz (Anchimiuk) z Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego i mgr Jan Wójtowicz (sekretarz

¹ Krótkie relacje z tego sympozjum podaje: D. K u k a. *Polsko-Szwajcarskie Sympozjum Ekumeniczne*. „Biuletyn Ekumeniczny” 23:1994 nr 4 (92) s. 88-89; t a ż. *Sympozjum ekumeniczne*. „Przegląd Uniwersytecki” (KUL) 7:1995 nr 1 (33) s. 20.

² Historię dotychczasowych sympozjów szkicuje: E. W i l d b o l z. *Polnisch-schweizerische ökumenische Begegnungen (Geschichte)*. W: H. S o b e c z k o, P J a s k ó ł a, R. P i e r s k a ł a (red.). *Religion und Nation. Materiały polsko-szwajcarskiego sympozjum ekumenicznego zorganizowanego w Opolu w dniach 28-30 IX 1992 przez Instytut Ekumeniczny KUL, Instytut Teologiczno-Pastoralny, Filię KUL w Opolu, Polską Radę Ekumeniczną oraz Arbeitsgemeinschaft Christlicher Kirchen in der Schweiz*. Opole 1993 s. 7-12.

PRE) z Kościoła ewangelicko-augsburskiego. Obaj nie udostępniili uczestnikom tekstów swoich przemówień, a ich wystąpienia były oparte na luźnych notatkach.

Dr Heinz Rüegger, referent ds. ekumenicznych Ewangelickiego Związku Kościołów Szwajcarskich z Berna, zaprezentował z kolei bardzo interesujący, a zarazem obszerny i złożony problem „Ekumenii z punktu widzenia narastającego pluralizmu wewnątrzkościelnego” (*Ökumene angesichts eines zunehmenden innerkirchlichen Pluralismus*).

Uwieńczeniem tej sesji były wreszcie rzeczowe i kompetentne wystąpienia przedstawicieli Polski (dr Leonard Górka SVD, pracownik naukowy IE KUL) oraz Szwajcarii (dr Rolf Weibel, publicysta katolicki) na temat „Konfliktów, jedności oraz ekumenizmu” (*Konflikte, Einheit und Ökumenismus*).

Sesja popołudniowa była poświęcona kontrowersyjnemu zagadnieniu, które zostało sformułowane w formie pytania: „Co czyni nas sprzymierzeńcami związków krajowych, względnie ekumenii?” (*Was macht uns zu Bundesgenossen? Bezw. Ökumene-Genossen?*). Na ten temat wypowiedzieli się: ks. dr Henryk Czembor z Kościoła ewangelicko-augsburskiego (luźna, myślowo i językowo rwana wypowiedź), ks. dr Stanisław Józef Koza³ (pracownik naukowy IE KUL) oraz ks. mgr lic. Henryk Gawelczyk (proboszcz „wiejskiej parafii” w diecezji opolskiej).

Drugi zasadniczy dzień sympozjum (czwartek, 15 września) składał się również z dwóch sesji, tym razem o odmiennym charakterze.

Plenarna przedpołudniowa sesja sympozjalna związana była z zagadnieniem „Pluralizmu i jedności” (*Pluralismus und Einheit*). Obszerne referaty, których teksty udostępniono uczestnikom, wygłosili: ks. dr Piotr Jaskóła, pracownik naukowy IE KUL, który mówił na temat „Pluralizmu w państwie, Kościele i teologii” (*Pluralismus im Staat, in der Kirche und Theologie*) oraz ks. prof. Kurt Koch, pracownik naukowy Wydziału Teologicznego w Lucernie, który podjął próbę ukazania zagadnienia „Pluralizmu i jedności” w ich wzajemnej relacji (*Pluralismus und Einheit. Fragmente zu einer schwierigen Verknüpfung*).

Sesja popołudniowa miała charakter zespołowych prac w grupach. Przedmiotem tych prac były zagadnienia, z jednej strony, zagrożeń jedności oraz pluralizmu, a z drugiej – szans różnorodności oraz zjednoczenia.

³ Pełny tekst tego wystąpienia pt. *Was macht uns zu Menschen der Ökumene? Bemerkungen zu einem Symposiumsthema* został opublikowany w dziale artykułów niniejszego zeszytu „Roczników Teologicznych” (s. 175-182).

II. MIĘDZY TEORIA A PRAKTYKA

Charakterystycznym rysem tego szwajcarsko-polskiego spotkania ekumenicznego było powiązanie rozważań i refleksji teoretycznych z ich praktycznym urzeczywistnieniem.

Szczególnie symptomatyczny charakter miał dzień 14 września (środa), który w programie został zatytułowany jako „region bazylejski” (*Regio basiliensis – langjährige Praxis eines europäischen Projektes*). Region ten tworzą obszary trzech państw: Szwajcarii, Francji oraz Niemiec, które graniczą ze sobą. Uczestnicy sympozjum spotykali się z przedstawicielami St. Louis (Alzacja, Francja), Lörrach (Badenia, Niemcy) i samej Bazylei (Szwajcaria).

W trakcie odwiedzania wspomnianych miejscowości tego trójpaństwowego regionu można było zaobserwować, jak na tym terenie przebiega i rozwija się wzajemna współpraca sąsiadujących ze sobą państw w zakresie politycznym, gospodarczym, kulturowym i oczywiście religijno-ekumenicznym.

Ukoronowaniem tego charakterystycznego dnia była dyskusja panelowa, ukazująca wspólną platformę roboczą Kościołów bazylejskich w dziedzinie „Nauki, gospodarki i Kościołów” (*Wissenschaft, Wirtschaft und Kirchen*).

III. KILKA UWAG KOŃCOWYCH

W sympozjum brała udział płynna liczba (zwłaszcza ze strony szwajcarskiej) uczestników; regularnie około czterdziestu. Obok wspomnianych już wyżej polskich uczestników należy jeszcze wymienić dwie Polki – przedstawicielki naszego rzymskokatolickiego laikatu: Krystynę Kostkę (lekarz medycyny ze Śląska) i Ewę Danutę Kukę (studentka teologii KUL). Warto w tym miejscu zaznaczyć, że były to jedyne przedstawicielki płci żeńskiej podczas tego sympozjum. W dodatku miało to miejsce w zachodnioeuropejskim kraju, gdzie tak wiele mówi się (czyżby tylko teoretycznie) o równouprawnieniu kobiet – także w poszczególnych Kościołach.

Obradom towarzyszyły także regularne wspólne spotkania modlitewne. Jest to z pewnością wyraz słusznego przekonania, iż wszelkie wysiłki ekumeniczne są w pierwszym rzędzie dziełem samego Boga. O tym nie wolno nam, ludziom, zapominać.

Od piątku (16 września) do poniedziałku (19 września; dzień odlotu z Bazylei) organizatorzy umożliwili spędzenie także weekendu w parafiach bazylejskich. Można się było naocznie przyjrzeć miejscowemu życiu parafialnemu. Dziwne wydaje się tylko spostrzeżenie, że właściwie wszyscy (poza jednym wyjątkiem) uczestnicy z Polski – zarówno rzymskokatolicy jak nie-rzymskokatolicy – zostali skierowani do parafii rzymskokatolickich w Bazylei. Czyżby to właśnie było zasadniczym i aktualnym znakiem „eklezyjalnej ekumeniczności” tego miasta i współczesnej Szwajcarii?